ДОКЛАД
ЗА ШУМОВОТО НАТОВАРВАНЕ В НАБЛЮДАВАНИТЕ НАСЕЛЕНИ МЕСТА НА ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО ПРЕЗ 2019 ГОДИНА

I. НОРМАТИВНА УРЕДБА В ОБЛАСТТА НА ШУМА В ОКОЛНАТА СРЕДА. МЕТОДИ ЗА ОЦЕНКА

През 2019 година Регионална здравна инспекция (РЗИ) – Велико Търново осъществи мониторинг, анализ и оценка на шумовото натоварване, причинено от основния източник на шум в урбанизираната среда – автомобилния транспорт, в три населени места в областта: Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов.

Мониторингът и контролът на шума в околната среда е извършен, съгласно действащата нормативна уредба:

- Директива 2002/49/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 юни 2002 г. относно оценка и управление на екологичния шум;
- Закон за защита от шума в околната среда (Обн. ДВ, бр. 74/2005 г.);
- Закон за здравето (Обн. ДВ, бр. 70/2004 г.);
- Наредба № 54 от 13.12.2010 г. за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда, издадена от министъра на здравеопазването и министъра на околната среда и водите (Обн. ДВ, бр. 3/ 11.01.2011 г.);
- Методика за определяне броя, разположението и разпределението на пунктовете за мониторинг на шума, както и периодичността на измерванията и/или изчисленията на шумовите нива, утвърдена от МЗ, 2007 г.;
- Наредба № 6 на МОСВ от 26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението (Обн. ДВ, бр. 58/18.07.2006 г.);
- Утвърдени програми (3) за опазване на околната среда на територията на общините Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов.

II. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОВЕДЕНИЯ МОНИТОРИНГ НА ШУМА В ОКОЛНАТА СРЕДА

Мониторингът на шума в околната среда се извършва по показател L - (усреднено еквивалентно) дневно ниво на шума, определящ степента на дискомфорт през дневния период на денонощието (7:00 ч. – 19:00 ч.).

Стойностите на осредненото еквивалентно дневно ниво на шума са определени чрез инструментален метод с Интегриращ шумомер Casella, с идентификационен №518762, свидетелство за калибриране №031-

ИАВ/22.02.2018 г.; механичен секундомер „Слава” с идентификационен № 274619, свидетелство за калибриране №150В-ВР-18/06.06.2018 г.

Направена е оценка на шума в пунктове за контрол на шума, съгласно Приложение 2 към чл. 5, Таблица №2 на Наредба №6 от 2006 г. Оценката се изготвя, съобразно характеристиката на пункта и пътния участък – вид и състояние на пътното покритие, наклон на улицата, етажност, застрояване, движение, брой на пътните платна, разделителна ивица на пътя, озеленяване, интензивност на движение и структура на потока на моторни превозни средства (МПС), еквивалентно ниво на измерения шум.

Измерването е извършено, по график, в периода от 09.05.2019 г. до 18.10.2019 г., в два последователни дни на един пункт. Резултатите от измерванията и изчисленията са записани в протоколи, съгласно Приложения №1 и №2 на Наредба №54 от 13 декември 2010 г.

Контролните пунктове в наблюдаваните градове (общо 48 бр.) са разпределени в следното съотношение (Таблица 1):

- Пунктове върху територии, прилежащи към пътни, железопътни и въздушни трасета – 20 бр.;
- Пунктове върху територии с промишлени източници на шум – производствено-складови територии и зони – 13 бр.;
- Пунктове върху територии, подлежащи на усилена шумозащита – 15 бр.

Таблица 1. Разпределение на контролните пунктове в наблюдаваните градове през 2019 г.

Пункт (вид, адрес)	**Измерена/ Изчислена стойност**	**Норма**	**Над/В нормата**
	Еквивалентно ниво на шума dB(A)	**Гранична стойност dB(A)**	
I. Пунктове върху територии, прилежащи към пътни, железопътни и въздушни трасета			
1. Пунктове върху територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик			
1(адрес)			
1.1. кв. „Бузлуджа”, ул. „Г. Измирлиев“ №7 – гр. Велико Търново	*68,53*	*60*	*Над норма*
1.2. бул. „България” №21^{Б} – гр. Велико Търново	*67,52*	*60*	*Над норма*

1.3. ул. „Васил Левски” №15 – гр. Велико Търново	*71,28*	*60*	*Над норма*
1.4. ул. „Стефан Стамболов” №29 – гр. Велико Търново	*69,69*	*60*	*Над норма*
1.5. ул. „Христо Ботев“ №32 – гр. Велико Търново	*67,25*	*60*	*Над норма*
1.6. ул. „Бачо Киро” №5 – гр. Велико Търново	*63,92*	*60*	*Над норма*
1.7. ул. „Краков” №2 – гр. Велико Търново	*66,27*	*60*	*Над норма*
1.8. ул. „Никола Габровски” №23 – гр. Велико Търново	*67,78*	*60*	*Над норма*
1.9. ул. „Св. княз Борис I” №26 – гр. Горна Оряховица	*65,12*	*60*	*Над норма*
1.10. кв. „Пролет” – ул. „Васил Левски” №8 – гр. Горна Оряховица	*66,19*	*60*	*Над норма*
1.11. ул. „Христо Смирненски” №13 – гр. Горна Оряховица	*65,33*	*60*	*Над норма*
1.12. ул. „Патриарх Евтимий” №22 – гр. Горна Оряховица	*66,82*	*60*	*Над норма*
1.13. ул. „Вичо Грънчаров” №13 – гр. Горна Оряховица	*61,83*	*60*	*Над норма*
1.14. ул. „33-ти Свищовски полк” №70 – гр. Свищов	*66,68*	*60*	*Над норма*
1.15. ул. „Патриарх Евтимий“ №34 – гр. Свищов	*65,15*	*60*	*Над норма*
1.16. ул. „Алеко Константинов” №26 – гр. Свищов	*63,80*	*60*	*Над норма*
1.17. ул. „Цар Освободител” №100 – гр. Свищов	*65,70*	*60*	*Над норма*
1.18. к-с „Младост”, ул. „Патриарх Евтимий” №76 – гр. Свищов	*66,42*	*60*	*Над норма*
1.19. ул. „Петър Ангелов” №2 – гр. Свищов	*66,94*	*60*	*Над норма*
2. Пунктове върху територии, подложени на въздействието на релсов, железопътен и трамваен транспорт			
2.1. ул. „Цар Освободител” №111 – гр. Горна Оряховица	*55,82*	*65*	*В норма*

3. Пунктове върху територии, подложени на въздействието на авиационен шум			
-	-	-	-
Общ брой над нормата			*19*
II. Пунктове върху територии с промишлени източници на шум - производствено-складови територии и зони			
1. ул. „Магистрална” №30 – гр. Велико Търново	*64,08*	*70*	*В норма*
2. ул. „Магистрална” №3 – гр. Велико Търново	*69,40*	*70*	*В норма*
3. ул. „Йоновка” №7 – гр. Велико Търново	*63,97*	*70*	*В норма*
4. ул. „Беляковско шосе” №1– гр. Велико Търново	*66,93*	*70*	*В норма*
5. ул. „Козлуджа” №14 – гр. Велико Търново	*70,58*	*70*	*В норма*
6. ул. „Родопи“ №1 – гр. Горна Оряховица	*66,48*	*70*	*В норма*
7. ул. „Мано Тодоров” №9 – гр. Горна Оряховица	*67,19*	*70*	*В норма*
8. ул. „Иван Момчилов“ №6 – гр. Горна Оряховица	*62,92*	*70*	*В норма*
9. ул. „Отец Паисий” №63 – гр. Горна Оряховица	*67,97*	*70*	*В норма*
10. ул. „33-ти Свищовски полк” №110 – гр. Свищов	*68,33*	*70*	*В норма*
11. ул. „Студентска” №6 – гр. Свищов	*68,78*	*70*	*В норма*
12. ул. „Отец Паисий” №63 – гр. Свищов	*65,65*	*70*	*В норма*
13. ул. „П. Р. Славейков” №4 – гр. Свищов	*62,85*	*70*	*В норма*
III. Пунктове върху територии, подлежащи на усилена шумозащита			
1. Жилищни зони и територии			
1.1. ул. „Освобождение” №1 – гр. Велико Търново	*65,25*	*55*	*Над норма*
1.2. ул. „Стоян Михайловски” №40 – гр. Велико Търново	*60,53*	*55*	*Над норма*

1.3. ул. „Мария Габровска” №1 – гр. Велико Търново	*53,58*	*55*	*В норма*
1.4. ул. „Пирот” №12 - гр. Горна Оряховица	*61,43*	*55*	*Над норма*
1.5. ул. „Ангел Кънчев” №43 – гр. Горна Оряховица	*60,63*	*55*	*Над норма*
1.6. пл. „Свобода” – гр. Свищов	*67,50*	*55*	*Над норма*
1.7. ул. „3-ти март” №93 ^{A} – гр. Свищов	*59,88*	*55*	*Над норма*
1.8. ул. „Черни връх” №62 – гр. Свищов	*59,30*	*55*	*Над норма*
2. Зони за обществен и индивидуален отдих			
2.1. ул. „Мармарлийска” №1 – гр. Велико Търново	*60,30*	*45*	*Над норма*
2.2. ул. „Ал. Стамболийски” №1 – гр. Горна Оряховица	*59,90*	*45*	*Над норма*
2.3. ул. „Васил Априлов” №50 – гр. Горна Оряховица	*67,97*	*45*	*Над норма*
3. Зони за лечебни заведения и санаториуми			
3.1. ул. „Марно поле” №21 – гр. Велико Търново	*63,88*	*45*	*Над норма*
3.2. ул. „Петър Ангелов” №18 – гр. Свищов	*63,72*	*45*	*Над норма*
3.3. ул. „Съединение” №19 – гр. Горна Оряховица	*60,40*	*45*	*Над норма*
4. Зони за научно-изследователска и учебна дейност			
4.1. ул. „Цар Освободител” 53 – гр. Свищов	*65,78*	*45*	*Над норма*
5. Тихи зони, извън урбанизираните територии			
Общ брой на пунктовете с нивата над нормата			**14**

Разпределението по диапазони на регистрираните шумови нива в наблюдаваните пунктове през 2019 г. са посочени в Таблица 2.

Таблица 2. Разпределение по диапазони на регистрираните шумови нива през 2019 г.

№ по ред	Град	Общ брой пунктове	Разпределение на шумовите нива по диапазони (в брой пунктове)							
			под 58 dB(A)	58-62 dB(A)	63-67 dB(A)	68-72 dB(A)	73-77 dB(A)	78-82 dB(A)	над 82 dB(A)	над ГС*
1.	**Велико Търново**	18	1	2	10	5	0	0	0	**12**
2.	**Горна Оряховица**	15	1	6	8	0	0	0	0	**10**
3.	**Свищов**	15	0	3	10	2	0	0	0	**11**

ГС* - гранична стойност

Разпределението на регистрираните шумови нива по диапазони, в брой пунктове, за периода 2006 г. – 2019 г. е посочено в Таблица 3.

Таблица 3. Разпределение на регистрираните шумови нива по диапазони, в брой пунктове за периода 2006 г. – 2019 г.

Година	Общ брой пунктове	Разпределение на регистрираните шумови нива по диапазони, в брой пунктове						
		под 58 dB(A)	58-62 dB(A)	63-67 dB(A)	68-72 dB(A)	73-77 dB(A)	78-82 dB(A)	над 82 dB(A)
2006	**57**	4	8	32	17	2	0	0
2007	**48**	3	6	29	10	0	0	0
2008	**48**	2	10	20	11	2	0	0
2009	**48**	5	9	17	18	0	0	0
2010	**48**	5	7	20	16	0	0	0
2011	**48**	2	10	17	18	1	0	0
2012	**48**	2	10	25	11	0	0	0
2013	**48**	1	13	24	10	0	0	0
2014	**48**	2	10	25	11	0	0	0
2015	**48**	0	16	21	10	1	0	0
2016	**48**	0	10	27	9	2	0	0
2017	**48**	1	15	27	5	0	0	0
2018	**48**	1	11	28	8	0	0	0
2019	**48**	2	11	28	7	0	0	0

През 2019 г. в диапазона **68 – 72** дБ(А) са регистрирани шумови нива в **7 пункта** (14,58% от общия брой наблюдавани пунктове)..

Пункт (адрес)	стойност дБ(А)	Пункт (адрес)	стойност дБ(А)
Велико Търново			
кв. „Бузлуджа“ ул. „Георги Измирлиев” №7	*68,53*	ул. „Стефан Стамболов” №29	*69,69*
ул. „Васил Левски“ № 15	*71,28*	ул. „Магистрална“ №3	*69,40*
Ул. „Козлуджа“ №14	*70,58*		
Свищов			
ул. „Студентска” №6	*68,78*	ул. „33-ти Свищовски полк” №110	*68,33*

В диапазона от **63 – 67** дБ(А) попадат **28 пункта** (58,33% от общия брой пунктове).

Пункт (адрес)	стойност дБ(А)	Пункт (адрес)	стойност дБ(А)
Велико Търново			
ул. „Христо Ботев“№32	67,25	ул. „Йоновка“ №7	63,97
ул.. „Бачо Киро“№5	*63,92*	ул. “Беляковско шосе“ №1	*66,93*
ул. „Краков“ № 2	*66,27*	ул. „Марино поле“ №21	*63,88*
ул. „Никола Габровски“ №23	*67,78*	ул. „Освобождение“ №1	*65,25*
ул. „Магистрална“ №30	*64,08*	бул. „България“ №21Б	*67,52*
Горна Оряховица			
кв. „Пролет” – ул. „Васил Левски” №8	*66,19*	ул. „Христо Смирненски” №13	*65,33*
ул. „Патриарх Евтимий” №22	*66,82*	ул. „Родопи“ №1	*66,48*
ул. „Мано Тодоров” №9	*67,19*	ул. „Св. княз Борис I” №26	*65,12*
ул. „Отец Паисий” №63	*67,97*	ул. „Васил Априлов” №50	*67,97*
Свищов			
ул. „33-ти Свищовски полк” №70	*66,68*	ул. „Ал. Константинов“ №26	*63,80*
к-с „Младост”, ул. „Патриарх Евтимий” №76	*66,42*	ул. „Петър Ангелов” №2	*66,94*
пл. „Свобода”	*67,50*	ул. „Цар Освободител” №53	*65,78*
ул. „Отец Паисий“ №63	*65,65*	ул. „Цар Освободител”	*65,70*

		№100	
ул. „Патриарх Евтимий“ №34	*65,15*	ул. „Петър Ангелов“ №18	*63,72*

В диапазона **58 – 62** дБ(А) са регистрирани шумови нива в 11 пункта (22,91% от общия брой пунктове).

Пункт (адрес)	**стойност дБ(А)**	**Пункт (адрес)**	**стойност дБ(А)**
Велико Търново			
ул. „Мармарлийска” №1	*60,30*	ул. „Стоян Михайловски“ №40	*60,53*
Горна Оряховица			
ул. „Вичо Грънчаров” №13	*61,83*	ул. „Ал. Стамболийски” №1	*59,90*
ул. „Иван Момчилов“ № 6	*62,92*	ул. „Ангел Кънчев” №43	*60,63*
ул. „Пирот“ №12	*61,43*	ул. „Съединение“ №19	*60,40*
Свищов			
ул. „П. Р. Славейков“ №4	*62,85*	ул. „Черни връх“ №62	*59,30*
ул. „3-ти март” №93 [A]	*59,88*		

Шум със средно еквивалентно ниво **под 58** дБ(А) е измерен в **2 пункта** (4,16% от общия брой пунктове) – пункт №1 в гр. Велико Търново, ул. „Мария Габровска” **–** 53,58 дБ(А) и пункт №111 в гр. Горна Оряховица, ул. „Цар Освободител” – 55,82 дБ(А).

III. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА АКУСТИЧНАТА СРЕДА

Анализът на акустичната обстановка в наблюдаваните градове е изготвен на базата на мониторинга на шума в околната среда от 48 контролни пункта (Таблица 2).

В град Велико Търново наблюдаваните пунктове са общо **18,** от които: осем (44,44% от всички пунктове) са разположени върху територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик, пет (27,78%) – върху територии с промишлени източници на шум и пет (27,78%) – върху територии, подлежащи на усилена шумозащита. Върху териториите, подлежащи на усилена шумозащита четири от пунктовете са разположени до детски и учебни заведения, а един – до лечебно заведение.

В град Горна Оряховица от мониторираните общо **15 пункта**, пет (33,33%) са разположени върху територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик, един – върху територии, подложени на въздействието на релсов, железопътен и трамваен транспорт (6,67%), четири (26,67%) – върху територии с промишлени източници на шум и пет (33,33%) – върху територии, подлежащи на усилена шумозащита. В районите, подлежащи

на усилена шумозащита четири от пунктовете са разположени до детски и учебни заведения, а един - до лечебно заведение.

В град Свищов пунктовете са общо **15,** от които шест (40,0%) са разположени върху територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик, четири (26,67%) – върху територии с промишлени източници на шум и пет (33,33%) – върху територии, подлежащи на усилена шумозащита. Върху териториите, подлежащи на усилена шумозащита четири от пунктовете са разположени до детски и учебни заведения, а един – до лечебно заведение.

1. Анализ на състоянието на акустичната среда на гр. Велико Търново

Мониторингът на шума през 2019 г. показва, че от проведените 90 измервания на уличен шум **62 (68,89%)** са **със стойности над нормите.** От тях: 42 измервания са в пунктове, разположени на територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик при еквивалентно ниво на шума 60 дБ(А), 2 – в пунктове на територии с промишлени източници на шум при еквивалентно ниво на шума 70 дБ(А) и 18 – в пунктове на територии, подлежащи на усилена шумозащита (9 в жилищни зони и територии при еквивалентно ниво на шума от 55 дБ(А) и 9 в зони за обществен и индивидуален отдих, зони за лечебни заведения и санаториуми, при еквивалентно ниво на шума 45 дБ(А)).

Осредненото еквивалентно ниво на шума е **65,23** дБ(А), а броят на преминалите за един час автомобили е **793** (Приложение 1 към доклада):

В сравнение с 2018 г. разпределението на пунктовете по шумови диапазони е, както следва:

⇒ В най-високите диапазони: над 82 дБ(А), 78 – 82 дБ(А) и 73 – 77 дБ(А) не са измерени нива на шум (както и през предходната година);

⇒ В пет от пунктовете измереният шум е в диапазона 68 – 72 дБ(А), с един по-малко от предходната година;

⇒ Нива на шума в диапазона 63 – 67 дБ(А) са регистрирани в десет пункта (както през предходната година);

⇒ В два пункта са установени нива на шума в интервала 58 – 62 дБ (както през предходната година);

⇒ В диапазона под 58 дБ(А) са измерени нива на шум в един пункт (с един повече спрямо предходната година).

Върху териториите, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик (натоварени с МПС улици) са разположени 8 от пунктовете за наблюдение в града (от №1 до №8). Измерените средногодишни нива на шума в районите с утежнена акустична обстановка са над нормата (60 дБ(А)) и се движат в диапазона от 63,92 дБ(А) до 71,28 дБ(А). Значително увеличаване на нивата на шум спрямо 2018 г. е установено в следните пунктове:

пункт №1 (кв. „Бузлуджа", ул. „Георги Измирлиев" №7 – с 5,25 дБ(А)) и пункт №2 (бул. „България" №21Б – с 1,93 дБ(А)).

Върху териториите с промишлени източници на шум – производствено-складови територии и зони в гр. Велико Търново се мониторират 5 пункта (от №9 до №13). Измерените еквивалентни нива на шума не надвишават нормата от 70 дБ(А) в нито един от наблюдаваните пунктове. Прави впечатление, че в сравнение с 2018 г., само в пункт №12 (ул. „Беляковско шосе" №1) е регистрирано увеличение на еквивалентното ниво на шума – с 1,12 дБ(А). В останалите пунктове има снижение на еквивалентното ниво на шума, като най-значимо е в пункт №10 (ул. „Магистрална" №3) – с 3,02 дБ(А) и в пункт №11 (ул. „Йоновка" №7) – с 2,95 дБ(А).

Върху териториите, подлежащи на усилена шумозащита са разположени 5 пункта (от №14 до №18).

***Жилищни зони и територии – 3 пункта**

В жилищните зони и територии граничната стойност на нивата на шума е 55 дБА. Еквивалентно ниво на шум и в трите пункта се движи от 53,58 дБА до 65,25 дБА. През 2019 г. най-голямо намаление на шумовите нива са регистрирани в пункт №18 – ул. „Мария Габровска" №1 – с 6,1 дБ(А) и в пункт №17 – ул. „Стоян Михайловски" №40 – с 3,17 дБ(А), като в пункт №18 средните нива на шума са под граничната стойност за съответните територии – 53,58 дБА.

***Зони за обществен и индивидуален отдих, зони за лечебни заведения и санаториуми – 2 пункта**

В зоните за обществен и индивидуален отдих и зоните за лечебни заведения и санаториуми граничната стойност на нивата на шума е 45 дБА. Стойностите на еквивалентното ниво на шума в двата пункта (№14 – ул. „Мармарлийска" №1 и №15 – ул. „Марно поле" №21) са съответно 60,30 дБА и 63,88 дБА. Намаляване на еквивалентното ниво на шум е регистрирано в пункт №14 – с 2,68 дБ(А).

2. Анализ на състоянието на акустичната среда на гр. Горна Оряховица

Мониторингът на шума в град Горна Оряховица показва, че от проведените 81 измервания на уличен шум 53 **(65,43%)** са със стойности над нормите. От тях: 26 измервания са в пунктове, разположени на територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик при еквивалентно ниво на шума 60 дБ(А) и 27 – в пунктове на територии, подлежащи на усилена шумозащита (12 – в жилищни зони и територии при еквивалентно ниво на шума от 55 дБ(А) и 15 – в зони за обществен и индивидуален отдих, зони за лечебни заведения и санаториуми при еквивалентно ниво на шума 45 дБ(А)). В териториите с промишлени източници на шум не са измерени превишения на нормата от 70 дБ(А).

Осредненото еквивалентно ниво на шума е **63,66** дБ(А), а броят на преминалите за един час автомобили е **417** (Приложение 2 към доклада).

В сравнение с 2018 г. разпределението на пунктовете по шумови диапазони е, както следва:

⇒ Във високите диапазони 73 – 77 дБ(А), 78 – 82 дБ(А) и над 82 дБ(А) не са измерени шумови нива в нито един от наблюдаваните пунктове (както и през предходната година);

⇒ В диапазона 68 – 72 дБ(А) също не са регистрирани шумови нива в наблюдаваните пунктове, за разлика от предходната година, когато е регистриран 1 пункт;

⇒ В диапазона 63 – 67 дБ(А) са установени нива на шума в 8 от наблюдаваните пунктове (с два по-малко от предходната година);

⇒ В диапазона 58 – 62 дБ(А) са измерени шумови нива в 6 от наблюдаваните пунктове (с два повече от предходната година);

⇒ В диапазона под 58 дБ(А) са измерени шумови нива в един от наблюдаваните пунктове, докато през 2018 г. не са регистрирани такива.

През 2019 г. най-високи еквивалентни нива на шума са установени в следните пунктове: №10 (ул. „Отец Паисий" №63) – 67,97 дБ(А), №15 (ул. „Васил Априлов" №50) – 67,97 дБ(А), №8 (ул. „Мано Тодоров" №9) – 67,19 дБ(А), №5 (ул. „Патриарх Евтимий" №22) – 66,82 дБ(А) и №7 (ул. „Родопи" №1) – 66,48 дБ(А).

Най-ниско еквивалентно ниво на шума – 55,82 дБ(А) е измерено в пункт №2 (ул. „Цар Освободител" №111).

Пунктовете за наблюдение върху територии, прилежащи към пътни, железопътни и въздушни трасета са 6 (от №1 до №6), като 5 от тях са разположени върху територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик, а един пункт – върху територии, подложени на въздействието на железопътен транспорт. Измерените еквивалентни нива на шума в 5-те пункта в районите с интензивен автомобилен трафик варират от 66,82 дБ(А) до 61,83 дБ(А) при норма 60 дБ(А); в пункта в района на жп гарата е измерено ниво на шума от 55,82 дБ(А), при норма 65 дБ(А). В сравнение с предходната 2018 г. намаление на шума е регистрирано в пункт №1 (ул. „Св. Княз Борис I" №26 – с 2,50 дБ(А)), а увеличение – в пункт №5 (ул. „Патриарх Евтимий" №22) – с 1,3 дБ(А)).

На територите с промишлени източници на шум – производствено-складови територии и зони в гр. Горна Оряховица се наблюдават общо 4 пункта (от №7 до №10), като измерените еквивалентни нива на шума не надвишават нормата от 70 дБ(А) и варират от 67,97 дБ(А) до 62,92 дБ(А).

Върху територите, подлежащи на усилена шумозащита са разположени 5 пункта (от №11 до №15).

***Жилищни зони и територии – 2 пункта**

В жилищните зони и територии граничната стойност на нивата на шума е 55 дБА. Еквивалентно ниво на шума в двата пункта (№11 и №13) е, съответно 61,43 дБА и 60,63 дБА. В сравнение с предходната година през 2019 г. е

регистрирано намаление на еквивалентното ниво на шума с 2,53 дБ(А) в пункт №11 – ул. „Пирот” №12 и с 0,52 дБ(А) в пункт №13 – ул. „Ангел Кънчев“ №43.

***Зони за обществен и индивидуален отдих и зони за лечебни заведения и санаториуми – 3 пункта**

В зоните за обществен и индивидуален отдих и зоните за лечебни заведения и санаториуми граничната стойност на нивата на шума е 45 дБА. Стойностите на еквивалентното ниво на шума в трите пункта (№14 – ул. „Ал. Стамболийски” №1, №15 – ул. „Васил Априлов” №50 и №12 – ул. „Съединение” №19) варират от 59,90 дБА до 67,97 дБА. В сравнение с предходната година значително увеличаване на еквивалентното ниво на шума е регистрирано в пункт №14 и в пункт №15, съответно с 2,86 дБА и 4,62 дБА.

3. Анализ на състоянието на акустичната среда на гр. Свищов

Мониторингът на шума в град Свищов показва, че от проведените 81 измервания на уличен шум, 56 (69,13%) са със стойности над нормите. От тях: 29 измервания са в пунктове, разположени на територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик и 27 измервания – в пунктове на територии, подлежащи на усилена шумозащита (12 – в жилищни зони и територии и 15 – в зони за лечебни заведения и санаториуми, зони за научно-изследователска и учебна дейност. В териториите с промишлени източници на шум не са измерени превишения на нормата от 70 дБ(А).

Осредненото еквивалентно ниво на шума е **64,89 дБ(А),** а броят на преминалите за един час автомобили е **353** (Приложение 3 към доклада).

В сравнение с 2018 г. разпределението на пунктовете по шумови диапазони е, както следва:

⇒ Във високите диапазони 73 – 77 дБ(А), 78 – 82 дБ(А) и над 82 дБ(А) не са установени шумови нива в нито един от наблюдаваните пунктове (както и през предходната година);

⇒ В диапазона 68 – 72 дБ(А) е измерено ниво на шума в 2 от наблюдаваните пунктове (с 1 пункт повече спрямо 2018 г.);

⇒ В диапазона 63 – 67 дБ(А) са измерени нива на шума в 10 от наблюдаваните пунктове (с 2 пункта повече спрямо 2018 г.);

⇒ В интервала 58 – 62 дБ(А) са регистрирани шумови нива в 3 пункта (с 2 по-малко спрямо предходната година);

⇒ В диапазона под 58 дБ(А) не са измерени нива на шума в нито един от наблюдаваните пунктовете (през 2018 г. е регистриран 1 пункт в този диапазон).

Най-ниското измерено еквивалентно ниво на шума – 59,30 дБ(А) е регистрирано в пункт №14 (ул. „Черни връх” №62), а най-високото – 68,78 дБ(А) в пункт №8 (ул. „Студентска” №6).

Върху териториите, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик са разположени 6 от пунктовете за наблюдение в града (от №1 до №6). Измерените еквивалентни нива на шума в районите, подложени

на въздействието на интензивен автомобилен трафик надвишават нормата от 60 дБ(А) и варират от 63,80 дБ(А) до 66,94 дБ(А).

На територите с промишлени източници на шум – производствено-складови територии и зони в гр. Свищов се наблюдават общо 4 пункта (от №7 до №10), в които измерените еквивалентни нива на шума са под нормата от 70 дБ(А) и варират от 62,85 дБ(А) до 68,78 дБ(А).

Върху територите, подлежащи на усилена шумозащита са разположени 5 пункта (от №11 до №15).

***Жилищни зони и територии – 3 пункта**

В жилищните зони и територии граничната стойност на нивата на шума е 55 дБА. Еквивалентното ниво на шума и в трите пункта (№12, №13 и №14) се движи от 59,30 дБА до 67,50 дБА. В сравнение с предходната година, през 2019 г. е измерено увеличаване на еквивалентното ниво на шума с 3,87 дБ(А) в пункт №14 – ул. „Черни връх" №62 и намаление – с 1,16 дБ(А) в пункт №12 (пл. „Свобода").

***Зони за лечебни заведения и санаториуми и зони за научно-изследователска и учебна дейност – 2 пункта**

В зоните зоните за лечебни заведения и санаториуми и зоните за научно-изследователска и учебна дейност граничната стойност на нивата на шума е 45 дБА. Еквивалентното ниво на шума и в двата пункта надвишава нормата – 63,72 дБА в пункт №15 – ул. „Петър Ангелов" №18 и 65,78 дБА в пункт №11 – ул. „Цар Освободител" №53. В сравнение с предходната година измерените стойности на еквивалентното ниво на шума в пункт №15 и пункт №11 показват увеличаване, съответно с 3,02 дБА и 1,73 дБА.

IV. ТЕНДЕНЦИИ

Въз основа на резултатите от мониторинга, анализа и оценката на шумовото натоварване, причинено от автомобилния транспорт, в трите населени места на област Велико Търново за периода 2006 г. – 2019 г. могат да бъдат очертани следните по-важни тенденции:

- С **най-голям относителен дял** е разпределението на наблюдаваните пунктове в диапазона **63 - 67 дБ(А)** – таблица 4.

Таблица 4. Разпределение по диапазони на регистрираните шумови нива за периода 2006 г. – 2019 г. (в %)

Година	Общ брой пунктове	Разпределение на регистрираните шумови нива по диапазони, в %						
		под 58 dB(A)	58-62 dB(A)	63-67 dB(A)	68-72 dB(A)	73-77 dB(A)	78-82 dB(A)	над 82 dB(A)
2006	**100,00%**	7,01%	14,03%	56,14%	29,82%	3,50%	0,00%	0,00%
2007	**100,00%**	6,25%	12,50%	60,41%	20,83%	0,00%	0,00%	0,00%
2008	**100,00%**	4,16%	20,83%	41,66%	23,78%	3,50%	0,00%	0,00%

2009	**100,00%**	10,41%	18,75%	35,41%	37,50%	0,00%	0,00%	0,00%
2010	**100,00%**	10,41%	14,58%	41,66%	33,33%	0,00%	0,00%	0,00%
2011	**100,00%**	4,16%	20,83%	35,41%	37,50%	2,08%	0,00%	0,00%
2012	**100,00%**	4,16%	20,83%	52,08%	22,91%	0,00%	0,00%	0,00%
2013	**100,00%**	2,08%	27,08%	50,00%	20,83%	0,00%	0,00%	0,00%
2014	**100,00%**	4,16%	20,83%	52,08%	22,91%	0,00%	0,00%	0,00%
2015	**100,00%**	0,00%	33,33%	43,75%	20,83%	2,08%	0,00%	0,00%
2016	**100,00%**	0,00%	20,83%	56,25%	18,75%	4,16%	0,00%	0,00%
2017	**100,00%**	2,08%	31,25%	56,25%	10,41%	0,00%	0,00%	0,00%
2018	**100,00%**	2,08%	22,91%	58,33%	16,66%	0,00%	0,00%	0,00%
2019	**100,00%**	4,16%	22,91%	58,33%	14,58%	0,00%	0,00%	0,00%

- **Не са регистрирани нива на шума** във високите диапазони: **78 – 82** дБ(А) **и над 82** дБ(А), а през последните три години и в диапазона **73 – 77** дБ(А). **Увеличен** е броят на пунктовете с един, с измерени еквивалентни нива на шума под 58 дБ(А) **–** Таблица 3;

- **Осреднените еквивалентни нива на шума** и в трите мониторирани населени места се **задържат над 60 дБ(А)** – Приложения 1,2,3.

V. ИЗВОДИ

1. Обобщеният анализ на резултатите от измерванията на шума през 2019 г., в сравнение с предходната 2018 г. показва следното:

1.1. Осредненото еквивалентно ниво на шума се **запазва почти същото** за гр. Велико Търново (66,11 дБ(А) за 2018 г. и 65,23 дБ(А) за 2019 г.) и за гр. Горна Оряховица – (64,88 дБ(А) за 2018 г. и 63,66 дБ(А) за 2019 г.), а за гр. Свищов се увеличава – (от 62,80 дБ(А) през 2018 г. на 64,89 дБ(А) през 2019 г.).

1.2. Във всички пунктове, разположени на **територии, подлежащи на усилена шумозащита** (с изключение на един пункт) в наблюдаваните градовете са регистрирани еквивалентни нива на шума, **над нормативно определените стойности от 45 dB(A) и 55 dB(A).**

1.3. Измерените еквивалентни нива на шума в наблюдаваните пунктове, разположени на територии с промишлени източници на шум, **не надвишават граничните стойности на нивата на шума.**

1.4. В 16 от наблюдаваните пунктове стойностите на еквивалентните нива на шума се **увеличават** с 1 - 5 dB(A), което е най-характерно за гр. Свищов (9 пункта), а в 14 от пунктовете **намаляват** с 1 - 6 dB(A), най-вече за гр. Велико Търново (8 пункта).

1.5. Интензивността на автомобилното движение **нараства** за гр. Велико Търново (от 714 МПС/час за 2018 г. на 793 МПС/час за 2019 г.) и за гр. Горна Оряховица (от 397 МПС/час за 2018 г. на 417 МПС/час за 2019 г.), и намалява за гр. Свищов (от 365 МПС/час за 2018 г. на 353 МПС/час за 2018 г.).

2. През 2018 г. общинските администрации на трите наблюдавани градове в областта (Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов) са предприели мерки за оптимизиране на акустичната обстановка в съответните градове. Но въпреки това и през 2019 г. продължава неблагоприятната тенденция на измерени наднормени еквивалентни нива на шума на територии, подлежащи на усилена шумозащита и на територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик и в трите наблюдавани населени места. В сравнение с предходната 2018 г. се наблюдават някои положителни промени в шумовото натоварване за градовете Велико Търново и Горна Оряховица.

През 2019 г. общините Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов предоставиха на РЗИ – Велико Търново информации за реализираните през 2018 г. дейности за оптимизиране на акустичната обстановка, по-важните от които са следните:

1. Община Велико Търново (Програма за опазване на околната среда на територията на община Велико Търново за периода 2015 г. – 2020 г.)

✓ Изкърпване, преасфалтиране и основен ремонт на 15 781 м^2 от уличната мрежа на гр. Велико Търново.

✓ Увеличаване на уличното озеленяване и площи с компактна дървесна растителност и създаване на нови тревни площи. Засадени са 138 броя дървета, 47 460 едногодишни цветя и 962 броя храсти, цветя и дървета по проект „Моята градина“; затревени и облагородени са 2,5 дка площи в различните части на града.

✓ Изготвяне и прилагане на нов план за организация на движението в гр. Велико Търново.

2. Община Горна Оряховица (Програма за опазване на околната среда на територията на община Горна Оряховица)

✓ Рехабилитация на пътна и улична мрежа – изкърпени са 7 391,36 м^2; извършен е ремонт и е положен асфалт от 5 147,1 м^2 в 9 населени места на общината.

✓ Реновиране на 311 м^2 тротоари по 3 улици в град Горна Оряховица от ОП „Пътно поддържане на инфраструктурата и озеленяване“.

✓Залесяване на общински терени – засадени са общо 196 броя дървета от видовете: шестил, албиция, гинко, каталпа и липа, както и храстова растителност от видовете златен дъжд, рустифина и западна туя.

✓ Приключване на работата на обект „Реконструкция, модернизация и въвеждане на мерки за енергийна ефективност в парк „Детски кът“, който е част от проекта „Обновяване на градската среда в гр. Горна Оряховица“ – на площ от 53 дка е оформена мрежа от главни, второстепенни и обиколни алеи. Съществуващите здрави дървета са запазени, а освен тях са засадени нови храсти и дървета от различни видове.

3. Община Свищов (Програма за опазване на околната среда на община Свищов за периода 2015 г. – 2020 г.)

✓ Изграждане на нова и поддържане на съществуващата пътна инфраструктура; ремонтирани и рехабилитирани са 34 улици на територията община Свищов; ремонт и възстановяване на повредени тротоарни настилки, в т. ч. и на паркингите за домуване на МПС в жилищните комплекси.

✓ Провеждане на озеленителни мероприятия върху ерозирали и пустеещи терени, и градски зони – засадени са 300 бр. дървета и храсти; реализиране на проекти за доизграждане на зелената система на град Свищов – засадени са едро размерна и храстова растителност (в т.ч. допълнително затревяване).

✓ Усъвършенстване на системата за управление на градския трафик, в т.ч. оптимизиране на транспортните маршрути за превоз на товари и стоки. Забранено е преминаването на тежкотоварни превозни средства през града, като движението им е пренасочено през най-северния път с достъп до пристанището.

✓ Проведена е информационна кампания, посветена на Европейската седмица на мобилността с цел стимулиране на алтернативните начини на придвижване; организирани са няколко велопохода, до близки местности и села, един от които до Румъния.

Съгласно Указание за планиране, организиране и отчитане дейността на РЗИ по опазване на общественото здраве през 2019 г. на Министерството на здравеопазването, с писмо изх. № 07-102/19.03.2019 г. на РЗИ – Велико Търново е изискано от общините в областта с население над 5000 еквивалент жители (Елена, Полски Тръмбеш, Павликени, Лясковец и Стражица), които не са включени в мониторинга на шумовото натоварване от автомобилния транспорт, да предоставят информация за изпълнените през 2018 г. мерки, предвидени в Плановете за действие за управление, предотвратяване и намаляване на шума в околната среда.

По данни на 5-те общински администрации през 2018 г. са реализирани следните по-важни мерки за намаляване на шума в околната среда:

✓ Извършване на текущо поддържане, основен ремонт, реконструкция и ново строителство на улици, тротоари и общински пътища;

✓ Регулиране на движението на автомобилния транспорт в населените места, с оглед намаляване на шумовите нива;

✓ Озеленяване и поддържане на зелени пояси.

VI. ПРЕПОРЪКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ШУМА

С цел планиране и реализиране на адекватни мерки за намаляване на шумовото натоварване и оптимизиране на акустичната обстановка в трите наблюдавани населени места на областта (Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов) РЗИ – Велико Търново изпрати до кметовете на трите общини доклади с анализ и оценка на шумовото натоварване за съответните градове за 2019 г.

На общинските администрации са дадени препоръки относно:

1. Спазване на българското и европейско законодателство за намаляване на нивата на шум (Директива 2002/49/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно оценката и управлението на шума в околната среда).

2. Акустично планиране на урбанизираните територии, включващо правилно планиране на териториалното устройство, инженеринг на системите за управление на трафика и планиране на трафика, в т. ч. ограничаване на скоростта и трафика; мерки за шумова изолация и намаляване на шума при източника; изготвяне на акустични проекти за сгради, подлежащи на усилена шумова защита;

3. Изграждане на шумозащитни съоръжения от различни естествени и изкуствени материали (зелени шумозащитни стени от храстовидна и дървовидна растителност, „био прегради“ с конструкции от дърво, керамика или бетонови тела и др.) около обекти, подлежащи на усилена шумова защита, разположени на натоварени пътни артерии; регулиране на интензивността и структурата на автомобилните потоци; изграждане на обходни пътни участъци и др.

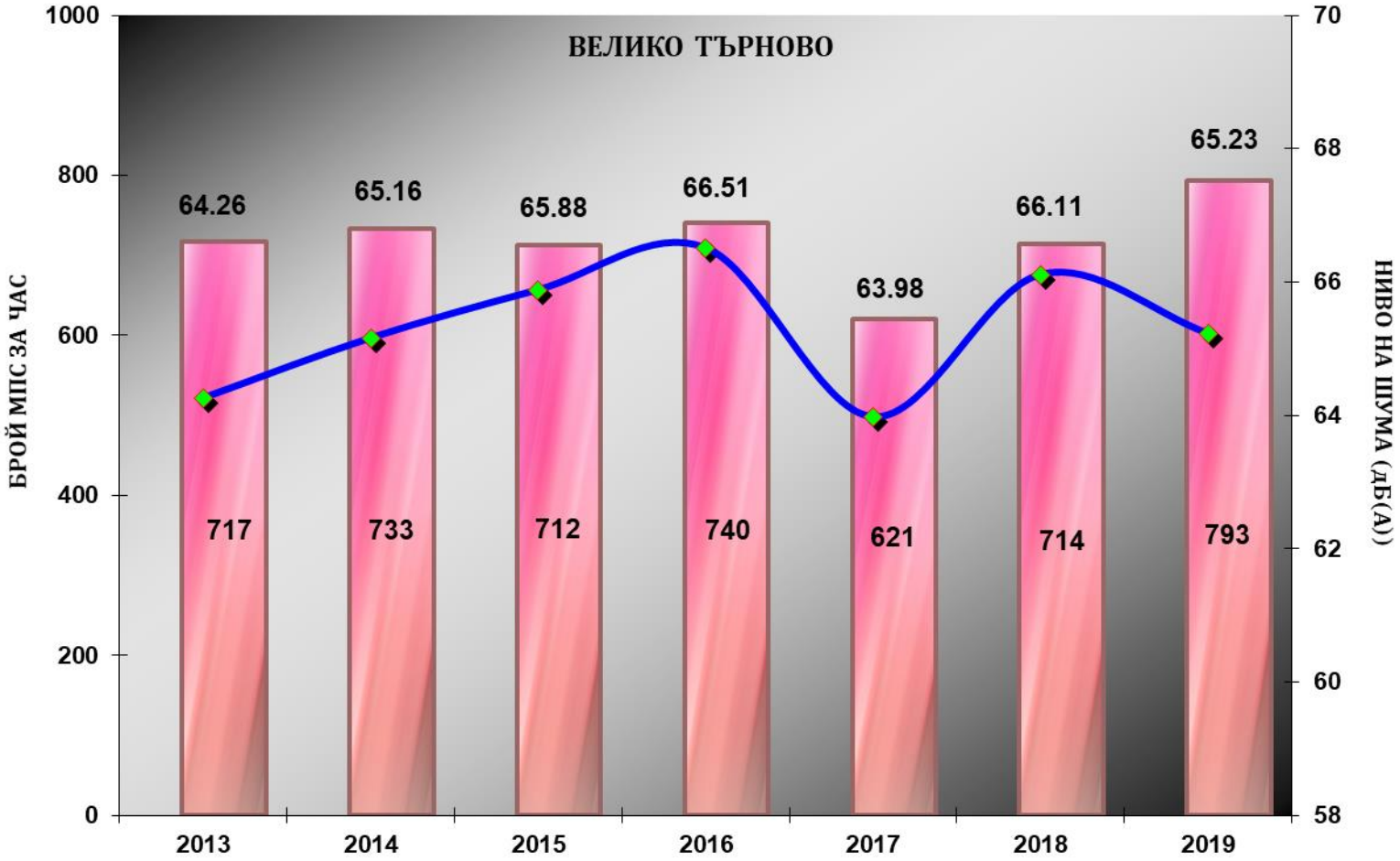
4. Оптимизиране на организацията на движение на моторните превозни средства в съответствие с конкретните за всеки от наблюдаваните градове резултати от проведения през 2019 година мониторинг.

5. Изграждане на нова и поддръжка на съществуващата инфраструктура в общинските градове.

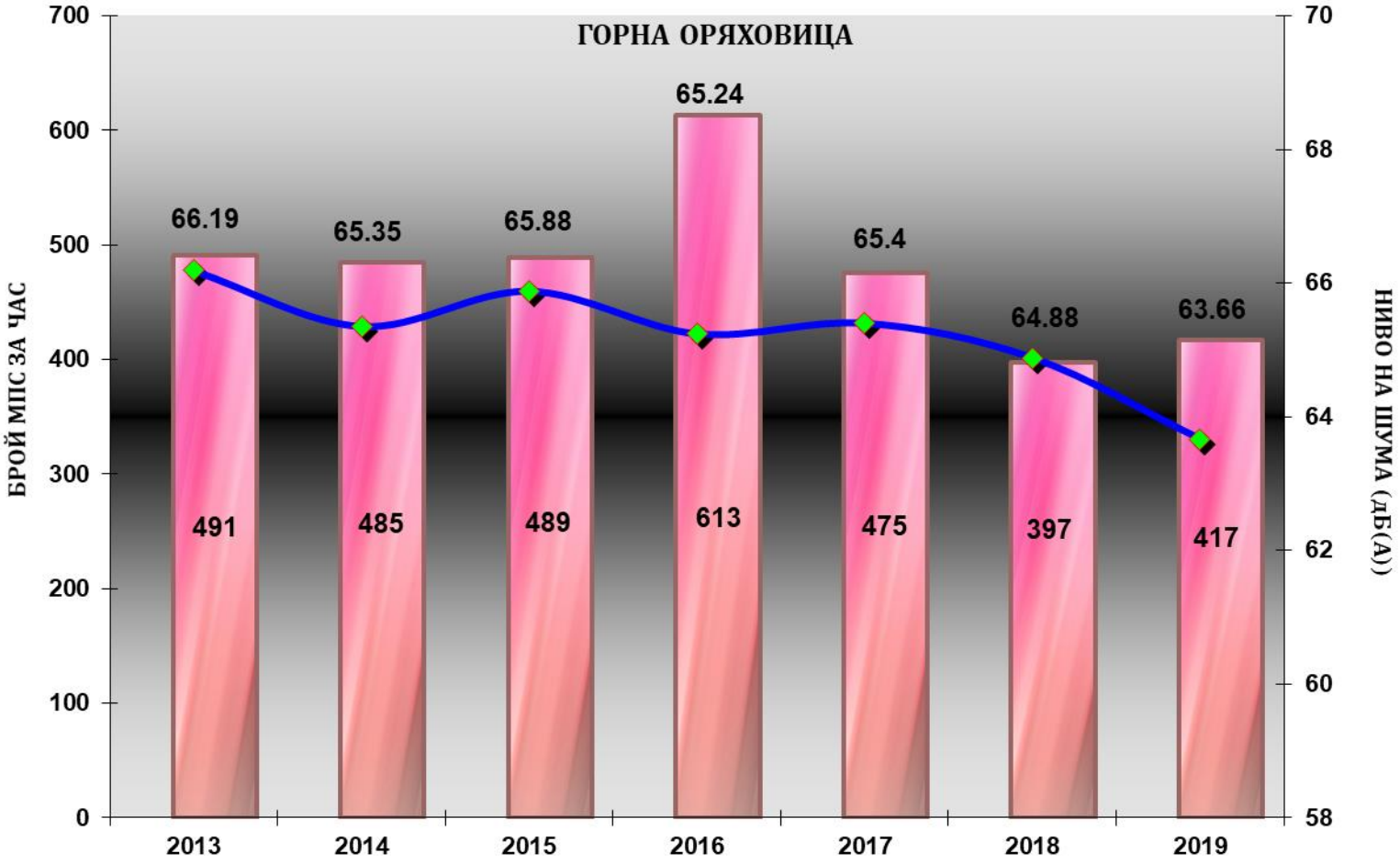
6. Осъществяване на контрол относно наличие на част „Озеленяване” към изработените подробни устройствени планове за обекти, разположени на територии с усложнена акустична обстановка. Недопускане въвеждането в експлоатация на обекти с нереализиран проект за озеленяване.

7. Инициране и провеждане на информационни кампании и мероприятия за стимулиране на алтернативните начини на придвижване на населението. Планиране и изграждане на велоалеи в общинските центрове.

ОСРЕДНЕНИ ЕКВИВАЛЕНТНИ НИВА НА ШУМА И ИНТЕНЗИВНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО (БРОЙ МПС/ЧАС) В ГРАД ВЕЛИКО ТЪРНОВО

**ОСРЕДНЕНИ ЕКВИВАЛЕНТНИ НИВА
НА ШУМА И ИНТЕНЗИВНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО
(БРОЙ МПС/ЧАС) В ГРАД ГОРНА ОРЯХОВИЦА**

ОСРЕДНЕНИ ЕКВИВАЛЕНТНИ НИВА НА ШУМА И ИНТЕНЗИВНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО (БРОЙ МПС/ЧАС) В ГРАД СВИЩОВ

